

OPŠTA BOLNICA DEČIJE ODEJENJE

PITANJA I ODGOVORI O „PUMPICAMA“

1.Šta je „pumpica“?

Pumpica je popularni naziv za lekove koji se koriste u lečenju bolesti organa za disanje. To je samo jedan od oblika za proizvodnju i pakovanje leka, kao što su i tablete, sirupi, i sl.

2.Zašto se koristi ovaj način primene leka?

Udisanje leka omogućava da on deluje samo tamo gde je potrebno-u disajnim putevima (deo leka koji se pri udisanju zalepi za nepca progutamo i neizmenjen izbacimo stolicom). To nam omogućava da lek dajemo u **znatno manjoj dozi**, a da ona ipak bude dovoljna, **dejstvo nastupa brže, a neželjeni efekti su manji**. Suprotno ovom načinu primene, kada lek pipijemo ili dobijemo u obliku injekcije, on mora da uđe u krvotok da bi došao do ciljnog tkiva, a pritom prolazi kroz sva tkiva i organe gde njegovo dejstvo nije potrebno. (U Ventolin spreju-pumpici se nalazi isti lek kao u Aloprol ili Spalmotil sirupu, salbutamol, ali je njegova doza 20 puta manja, jer, primenjen u ovom obliku, ide samo u pluća.)

Korišćenje pumpice je brže, lakše, efikasnije i sigurnije!

3.Da li se stvara zavisnost od pumpice?

Ne. Ovi lekovi su po svom sastavu isti ili vrlo slični lekovima koji se koriste u obliku tableta, sirupa ili injekcija. Ni jednim od ovih načina primene ne dolazi do razvoja zavisnosti, niti su to lekovi koji izazivaju zavisnost.

4.Da li je bolest mog deteta toliko teška da mora da koristi pumpicu?

Ne, **upravo suprotno**: lekovima u obliku spreja astma se reguliše vrlo uspešno, osim ako se radi o teškim oblicima bolesti, kada u terapiju moramo uvesti tablete ili injekcije. Pumpicama često započinjemo lečenje.

5.Da li su sve pumpice iste?

Ne, postoje dve grupe pumpica: **prva grupa**-lekovi za brzo otklanjanje simptoma (Ventolin, Berodual), koje koristite po potrebi, kada Vaše dete počne da kašlje, i **druga grupa**-lekovi za kontrolu bolesti (najčešće Flixotide), koji se primenjuju dugo, po nekoliko meseci, da bi postigli kontrolu bolesti.

Što je bolest bolje kontrolisana, potreba za pumpicom za brzo otklanjanje tegoba (Ventolinom) biće ređa.

Neki lekovi (Symbicort, Seretide) u sebi sadrže obe vrste lekova, i lek za otklanjanje simptoma i lek za kontrolu bolesti.

6. Da li su kortikosteroidi hormoni?

Da. Kortikosteroidi spadaju u hormone i po svom dejstvu su isti kao hormoni koje luči nadbubrežna žlezda. Njihovo glavno dejstvo je antizapaljensko, i zbog toga se koriste za lečenje različitih bolesti (na primer, ima ih u mastima i kremama za lečenje kožnih bolesti).

7. Da li su to opasni lekovi?

Primena kortikosteroida u obliku spreja je maksimalno efikasna i sigurna. Ovim načinom primene lek dospeva samo u pluća i sistemski neželjeni efekti su manji. (Doze u spreju su u mikrogramima, hiljadu puta manjim jedinicama od miligrama, tako da količinu leka koju dete dobije u jednom Urbasonu koji mora da dobije u akutnom napadu ne udahne u spreju za nekoliko meseci!)

8. Koji su neželjeni efekti lekova u obliku spreja?

Neželjeni efekti su **retki i blagi**, naročito ako se lek koristi u preporučenim dozama i na odgovarajući način. Najčešće je to pojava gljivica u usnoj duplji i promuklost, koji se mogu sprečiti time što se usta isperu vodom nakon upotrebe leka.

9. Kako se koristi pumpica?

Pumpicu je uvek bolje koristiti preko komore nego direktno na usta. Korišćenje komore nam daje više vremena da udahnemo lek, a znatno manji deo se lepi za nepca i biva neiskorišćen. Postoje dve vrste komora u zavisnosti od uzrasta deteta:

1. Babyhaler komoru koriste mala deca, do predškolskog uzrasta.

Koristi se tako što sprej najpre promućkate, otvorite, stavite u ležište. Silikonski deo na prednjem delu komore pažljivo prislonite detetu na usta i nos, da vazduh okolo ne izlazi. Tada pritisnete palcem sprej do kraja. Dete udiše lek oko jedan minut (ako je veće možete mu reći da dublje diše, pomeranje plavih valvula na komori je znak da dete to dobro radi). Ukoliko je potrebno da uzmete dva udaha leka (ako je lekar tako propisao), napravite pautu od 1-2 minuta, i ponovite proceduru još jednom. I Ventolin (plava) i Flixotide (narandžasta pumpica) koriste se na isti način.

2. Volumatic (Volumgal, Air-Chamber, i sl.) su komore za stariju decu i odrasle.

Pumpicu promućkajte, otvorite i stavite u za to predviđen otvor. Dete zagriže usnik zubima, spoji usne oko njega, jezik ispod usnika. Nakon pritiska na pumpicu palcem do kraja, sledi spor i dubok udah, do maksimuma. Zadržati dah 10 sekundi, potom izdahnuti na nos. Nakon izdaha izvaditi komoru iz usta (ako se izvadi ranije deca pritom obično ispuste i vazduh). Ako dete nije uspelo da zadrži dah do 10 sekundi, što će se desiti ako nije dobro, ako je malo, itd., lek je ostao u komori, nije potrebno ponovo ga prskati, već je dovoljno da dete ponovo povuče vazduh iz komore i zadrži dah koliko može (1-2 puta do 4-5, ili više sekundi).

Održavanje komore: komoru rastavite na delove, operite jednom u 5-6 dana blagim rastvorom deterdženta za sudove i ostavite da se sama osuši, potom ponovo sastavite. Usnik obrišite pre svake upotrebe.